

Didàctica general

Dades generals

Nom de l'assignatura Didàctica general

Tipus d'assignatura Obligatòria

Impartició Anual

crèdits ECTS 6

Valor total en hores 180 h

Hores presencials lectives: 60 h

Estimació altres hores presencials: 30h

Estimació hores per treballs dirigits (no presencials): 30h

Estimació hores per estudi i aprenentatge autònom: 60h

Professor/a Luís García Vázquez
Departament Educació i Mediació Artística

Prerequisits i orientacions prèvies per a cursar l'assignatura

Prerequisits:

Cal haver cursar Pedagogia sistemàtica I (estudiants de pedagogia).

Orientacions prèvies:

Es recomana com a optativa a estudiants que tinguin intenció de dedicar-se a la docència musical.

Competències que es desenvolupen en l'assignatura

Competències transversals

- CT1 Organitzar i planificar el treball de forma eficient i motivadora.
- CT2 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.
- CT3 Solucionar problemes i prendre decisions que responguin als objectius del treball que es realitza.
- CT6 Realitzar autocrítica cap el propi fer professional i interpersonal.
- CT7 Utilitzar les habilitats comunicatives i la crítica constructiva en el treball en equip.
- CT9 Integrar-se adequadament en equips multidisciplinaris i en contextos culturals diversos.
- CT12 Adaptar-se en condicions de competitivitat als canvis culturals, socials i artístics i als avenços que es produeixen en l'àmbit professional i seleccionar els itineraris adequats de formació continuada.

Competències generals

- CG16 Conèixer el context social, cultural i econòmic en que es desenvolupa la pràctica musical, amb especial atenció al seu entorn més immediat però amb atenció a la dimensió global.
- CG17 Estar familiaritzat amb els diferents estils i pràctiques musicals que li permetin entendre, en un context cultural més ampli, el seu propi camp d'activitat i enriquir-lo.
- CG18 Comunicar de forma escrita i verbal el contingut i els objectius de la seva activitat professional a persones especialitzades, amb un us adequat del vocabulari tècnic i general.
- CG19 Conèixer les implicacions pedagògiques i educatives de la música en distints nivells.
- CG24 Desenvolupar capacitats per a l'autoformació durant la seva vida professional.
- CG27 Conèixer i aplicar la legislació relativa al seu àmbit professional.

Competències específiques

- PE2 Elaborar, seleccionar, aplicar i avaluar activitats, materials i recursos d'ensenyament/aprenentatge musicals en funció de les demandes de cada context educatiu, i ser versàtil en el domini dels instruments i altres recursos musicals, aplicant de forma funcional les noves tecnologies
- PE5 Ser capaç de desenvolupar una pràctica educativa-musical, com artista i formador musical, orientada a la comunitat.
- PE6 Contextualitzar la pedagogia musical en el temps actual i en els diferents àmbits culturals, reflexionant de forma crítica sobre la funció i resultats que la pràctica de l'educació musical pot aportar a la millora de la persona i de la societat.
- PE7 Saber aprofitar les oportunitats de formació i especialització que cada lloc de treball ofereix, incorporant-les al desenvolupament del propi perfil professional.
- PE8 Implicar-se activament en projectes educatiu-musicals a través del treball cooperatiu i assumir la responsabilitat de desenvolupar la professió educativa musical com a tasca col·lectiva.
- PE9 Dissenyar i portar a terme processos sistemàtics d'avaluació educativa sobre alumnes, professors, programes i institucions i basar en els seus resultats la planificació de la millora educativa.
- PE10 Dissenyar i portar a terme processos sistemàtics d'avaluació educativa sobre alumnes, professors, programes i institucions i basar en els seus resultats la planificació de la millora educativa.

Objectius de l'aprenentatge

Comprendre els conceptes fonamentals de la didàctica com la disciplina aplicada de l'educació.

Entendre la didàctica com a eina dinàmica, significativa i connectada a la resta de l'educació.

Conèixer les diferents perspectives de la didàctica i apropar-se a un enfocament crític i complex.

Contextualitzar, analitzar i comparar les teories de l'ensenyament.

Conèixer, comparar i aplicar diverses plantejaments metodològiques de l'acció didàctica, partint de la fonamentació dels mètodes d'ensenyament i la seva llarga trajectòria històrica.

Elaborar, aplicar i observar propostes per a la intervenció didàctica. Reflexionar, debatre i argumentar sobre elles.

Desenvolupar una actitud analítica, crítica i reflexiva davant l'acció didàctica.

Comprendre, interpretar i utilitzar la terminologia sobre didàctica: comunicació, docent, discent, matèria, mètode, metodologia, estratègia, tècnica...

Analitzar els components curriculars específics i les variables genèriques que caracteritzen la didàctica de la música atenent a contextos diversos d'aplicació.

Analitzar la documentació didàctica sota una perspectiva crítica.

Blocs temàtics (continguts de l'assignatura)

Conceptualització de la didàctica com a disciplina aplicada de la Pedagogia

Perspectives de la didàctica. Controvèrsia didàctica-curriculum

Teories de l'ensenyament.

Principis didàctics (comunicació, activitat, interacció, personalització, individualització, apertura, intuïció, globalització, socialització, creativitat, autonomia)

Mètodes d'ensenyament. Models didàctics

Docència i investigació: indagació i comprensió de l'ensenyament

Corrents, tradicions, enfocaments, perspectives, concepcions de la didàctica de la música

Models de la didàctica de la música

Activitats d'aprenentatge i organització general de l'assignatura

Assignatura d'impartició col·lectiva

Els temes seran introduïts pel professor o, si escau, per algun/a estudiant.

Pel tractament d'alguns temes es proposaran lectures de textos extrets de la bibliografia proposada i d'algun document complementari.

Es fomentarà la participació, l'intercanvi d'idees i la discussió argumentada.

L'assignatura consta de tres àmbits:

Presentació de tots aquells continguts referits al coneixement bàsic de la didàctica. Aquesta part del treball es desenvoluparà de forma col·lectiva a la totalitat del grup i els/les estudiants exposaran individualment, per escrit o davant del grup, la seva comprensió sobre els temes tractats.

Anàlisi crítica de textos sobre fonamentació. Serà plantejada en format de tot el grup, petit grup i també de manera individualitzada. Es tracta, per una banda, de fomentar i enriquir l'intercanvi d'idees entre els/les companys/es del grup i per una altra, de potenciar la capacitat d'anàlisi individual per tal d'adquirir criteris i saber-los argumentar.

Disseny, aplicació i anàlisi didàctica. Es durà a terme, una intervenció didàctica (classe de 20 minuts) en format tàndem. Cada parella dissenyarà aquesta intervenció sobre una temàtica, triada per sorteig d'un llistat donat. Durant l'aplicació de la intervenció, quatre persones faran tasca d'observació i la resta farà d'alumnat.

L'eina bàsica de comunicació i funcionament de la assignatura es l'aulari en línia (aulari.esmuc.cat). Les seves informacions prioritzen sobre qualsevol altra, llevat de les classes.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges

Criteris i sistemes d'avaluació de l'assignatura

L'avaluació de l'estudiant tindrà lloc a partir dels elements que es detallen i la qualificació final s'obtindrà de les notes obtingudes en els diferents apartats i considerant els seus percentatges corresponents

Activitats d'avaluació i la seva relació amb la qualificació final

Activitat o registre d'avaluació	Període o moment de realització	Pes en la qualificació final
Assistència, aportació i argumentació a classe	Al llarg de tot el curs	30%
Treballs individuals. Comentaris orals i escrits en relació als blocs temàtics	Quan es tracti cada tema.	35%
	Preferentment sessions: 1 a 20/25	
Disseny, aplicació, anàlisi i reflexió argumentada sobre l'acció didàctica	Preferentment sessions: 20/25 a 30	30%

Referències d'informació bàsica

ALEGRE, O. (2000). Diversidad humana y educación. Málaga: Aljibe.

ALVES, A. (2004). Enseñanza individualizada. En SALVADOR, RODRÍGUEZ, & BOLÍVAR, Diccionario Enciclopédico de Didáctica (págs. 605-607). Málaga: Aljibe.

BACHMANN, M.-L. (1988). La Rítmica Jaques-Dalcroze. Una educación por la música y

para la música. Madrid: Pirámide.

BÁRCENA, F. (2005). La experiencia reflexiva en educación. Barcelona: Paidós.

BOLÍVAR, A. (2008). Didáctica y currículum: de la modernidad a la postmodernidad. Málaga: Aljibe.

COLL, C., & SOLÉ, I. (2007). Enseñar y aprender en el contexto del aula. En C. COLL, J. PALACIOS, & A. MARCHESI, Desarrollo psicológico y educación. 2. Psicología de la educación escolar (págs. 357-386). Madrid: Alianza.

CONTRERAS, J. (1994). Enseñanza, currículum y profesorado. Madrid: Akal.

DE LA HERRÁN, A., & PAREDES, J. (2008). Didáctica general. La práctica de la enseñanza en educación infantil, primaria y secundaria. Madrid: McGRAW-HILL.

DE PABLOS, J. (2004). Métodos de enseñanza. En SALVADOR, RODRÍGUEZ, & BOLÍVAR, Diccionario Enciclopédico de Didáctica (págs. 268-283). Málaga: Aljibe.

DEL BIANCO, S. (2007). Jaques-Dalcroze. En M. DÍAZ, & A. GIRÁLDEZ (coords.), Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical. Una selección de autores relevantes (págs. 23-32). Barcelona: Graó.

DÍAZ, M., & GIRÁLDEZ, A. (2007). Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical. Barcelona: Graó.

ESTEBARANZ, A. (1999). Didáctica e Innovación Curricular. Universidad de Sevilla.

GARCÍA VÁZQUEZ, L. (octubre de 2016). Música y Movimiento. Enfoques de la Pedagogía de la Música orientados a la integración práctica de lo corporal. ESMUC(51). Recuperado el 1 de abril de 2019

GIMENO SACRISTÁN, J., & PÉREZ GÓMEZ, Á. I. (1992). Comprender y transformar la enseñanza. Madrid: Morata.

HASELBACH, B. (Ed.). (2011). Textos sobre teoría y práctica del Orff-Schulwerk. Vitoria: Agruparte.

HEMSY de GAINZA, V. (2002). Pedagogía musical. Dos décadas de pensamiento y acción educativa. Buenos Aires: Lumen.

HEMSY de GAINZA, V. (2004). La educación musical en el siglo XX. Revista Musical Chilena(201).

JOHNSON, D., & JOHNSON, R. (1999). Aprender juntos y solos. Buenos Aires: Aique.

JOHNSON, D., JOHNSON, R., & HOLUBEC, E. (1999). El Aprendizaje cooperativo en el aula. Buenos Aires; Barcelona: Paidós.

JORQUERA, C. (2004). Métodos históricos o activos en educación musical. Leeme(14).

JORQUERA, C. (Julio-Diciembre de 2010). Modelos didácticos en la enseñanza musical: el caso de la escuela española. Revista Musical Chilena(214), 52-74.

KALMAR, D. (2005). Qué es la Expresión Corporal. A partir de la corriente de trabajo creada por Patricia Stokoe. Buenos Aires: Lumen.

KUGLER, M. (2013). Introducción. En B. HASELBACH, Textos sobre teoría y práctica del "Orff-Schulwerk" (págs. 11-21). Vitoria: Agruparte.

LÓPEZ, S. (2007). Carl Orff. En M. DÍAZ, & A. GIRÁLDEZ (coords.), Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical. Una selección de autores relevantes (págs. 71-77). Barcelona, Graó.

MEDINA RIVILLA, A., & SALVADOR MATA, F. (2009). Didáctica General. Madrid: UNED-Pearson.

MEDINA, A. (2004). Modelos Didácticos. En SALVADOR, RODRÍGUEZ, & BOLÍVAR, Diccionario Enciclopédico de Didáctica (págs. 283-298). Málaga: Aljibe.

MURRAY SCHAFER, R. (1985). El rinoceronte en el aula. Buenos Aires: Ricordi.

ORFF, C. (2013). Orff-Schulwerk: Pasado y Futuro. En B. HASELBACH, Textos sobre teoría

y práctica del "Orff-Schulwerk" (págs. 47-56). Vitoria: Agruparte.

PÉREZ GÓMEZ, Á. I. (2002). La enseñanza para la comprensión. En J. GIMENO SACRISTÁN, & Á. PÉREZ GÓMEZ, Comprender y transformar la enseñanza (págs. 78 - 114). Madrid: Morata.

PERRENOUD, P. (2004). Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar. Barcelona: Graó.

POZO, J. I., & otros. (2012). Nuevas formas de pensar la enseñanza y el aprendizaje. Barcelona: Graó.

PUJOLÀS, P. (2008). El Aprendizaje cooperativo: 9 ideas clave. Barcelona: Graó.

RAJADELL, N. (2001). Los procesos formativos en el aula: Estrategias de enseñanza-aprendizaje. En N. RAJADELL, & F. SEPÚLVEDA (Edits.), Didáctica General para Psicopedagogos (págs. 465-525). Madrid: UNED.

SALVADOR. (2004). Metodología didáctica. En SALVADOR, RODRÍGUEZ, & BOLÍVAR, Diccionario Enciclopédico de Didáctica (págs. 265-267). Málaga: Aljibe.

SALVADOR, RODRÍGUEZ, & BOLÍVAR. (2004). Diccionario Enciclopédico de Didáctica. Málaga: Aljibe.

SCHÖN, D. (1992). La Formación de profesionales reflexivos: hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones. Barcelona/Madrid: Paidós/MEC.

TEJADA, J. (2005). Didáctica-Currículum. Diseño, desarrollo y evaluación curricular. Barcelona: Davinci.

VIGO, B. (2004). Enseñanza individualizada. En SALVADOR, RODRÍGUEZ, & BOLÍVAR, Diccionario Enciclopédico de Didáctica (págs. 614-615). Málaga: Aljibe.

VIGOTSKY, L. S. (2012). El desarrollo de los procesos psicológicos superiores. Barcelona: Crítica.

WERTSCH, J. (1988). El método de Vygotsky. En Vygotsky y la formación social de la mente. Barcelona: Paidós.

ZARAGOZÀ, J. (2009). Metodología didáctica. En Didáctica de la música en la educación secundaria. (págs. 213-261). Barcelona: Graó.

ZARAGOZÀ, J. L. (2009). Aprendizaje musical significativo en el aula. En Didáctica de la música en la educación secundaria. (págs. 163-212). Barcelona: Graó.
